

Pasi Sorjonen

30.10.2018

Dnro 115/62/2018

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi
mia.aronen@vm.fi

Lausuntopyyntönnö 1.10.2018/Dnro VM112:00/2018

Luonnos HE eduskunnalle laiksi osakesäästötilistä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Akava suhtautuu yleisesti ottaen myönteisesti kaikkiin ponnisteluihin, joilla suomalaisia kotitalouksia kannustetaan säästämään ja kartuttamaan omaa rahoitusvarallisuuttaan. Akava ei kuitenkaan kannata esitetyn kaltaisen osakesäästötilin käyttöön ottoa jäljempänä esitetyin perustein.

Suomalaisten kotitalouksien varallisuuden kehittymistä voi kuvailla seuraavasti. Ensiksi, varallisuus keskittyy huomattavan voimakkaasti (lähinnä oman) asunnon omistamiseen. Toiseksi, suomalaisilla on kansainvälisesti vertaillen varsin vähän rahoitusvarallisuutta. Vahvaa perinnettä tavoitteelliseen säästämiseen rahastojen, suorien osakesijoitusten ym. sijoitusinstrumenttien kautta ei ole, toisin kuin vaikkapa Ruotsissa ja Tanskassa. Niinpä, monet kotitaloudet säästävät talletusten muodossa.

Kolmanneksi, monet niistä kotitalouksista, jotka suuntaavat säästöjään rahastoihin ja muihin instrumentteihin, aloittavat tavoitteellisen säästämisen tavattoman myöhään. Aika tekee työtä säästäjän hyväksi, kun säästöille voi ansaita korkoa korolle. Moni aloittaa (jos aloittaa) tavoitteellisen säästämisen vasta sitten, kun asuntolaina on saatu lyhennettyä riittävän pieneksi. Silloin säästämisen jakso ja sijoitushorisontti voivat jäädä kovin lyhyiksi ja tulokset laihoiksi.

Ehdotetun osakesäästötilin käyttömahdollisuudet on rajattu siten, että sen kautta voi sijoittaa vain Suomessa noteerattuihin osakkeisiin. Tämä on suuri ongelma.

Rahoitusteorian keskeinen sanoma on, että sijoitukset kannattaa hajauttaa riittävän (ja jopa mahdollisimman) laajasti. Hajauttaminen tarjoaa ainoan ilmaisen lounaan, jonka kukaan meistä voi aidosti ikinä saada, koska sen avulla on mahdollista pienentää sijoituksen riskiä ilman, että tuotosta tarvitsee tinkiä.

Helsingin pörssi on pieni. Sen markkina-arvo lienee alle prosentin luokkaa kaikkien maailman pörssien markkina-arvosta. Se on myös eräs riskipitoisimmista tarjolla olevista markkinoista. Nousut ovat

Pasi Sorjonen

30.10.2018

Dnro 115/62/2018

historiassa olleet jyrkempiä kuin muualla, mutta niin ovat laskutkin. Jos haluamme rohkaista suomalaisia kotitalouksia siirtämään talletuksiaan muihin kohteisiin, miksi ihmeessä aloittaisimme suomalaisista pörssiosakkeista? Näppien polttaminen näin rajatulla markkinalla on todellinen ja kipeä uhka, joka voi lopulta sammuttaa kiinnostuksen osakesäästämiseen.

Kritiikkimme ydin on se, että osakesäästötili on liian suppea. Se tarjoaa kotitalouksille liian kapean valintajoukon. Ihmettelemme, miksi samalla ei voida tarjota mahdollisuutta sijoittaa myös esimerkiksi indeksirahastoihin, tavallisiin rahastoihin tai muihin sijoitustuotteisiin. Se olisi askel oikeampaan suuntaan. Tosin silloinkin voi kysyä, eikö markkinoilla jo ole tuotteita, jotka tarjoavat halukkaille samat mahdollisuudet?

Suhtaudumme kriittisesti myös ajatukseen, että osakesäästötili olisi merkittävä rahoituksen lähde suomalaisille yrityksille, vaikka se joillekin yksittäisille yrityksille voisi sitä ollakin. Valtaosa osakesäästötilien varoista käytettäisiin olemassa olevien osakkeiden hankintaan toisilta omistajilta. Silloin raha ja osakkeet vaihtavat omistajaa, mutta sijoitus ei mene kohteena olevalle yritykselle.

Kaavaillun osakesäästötilin hyvä puoli on, että se aivan oikein helpottaa ja suorastaan kannustaa muuttamaan osakesalkun painotuksia markkinatilanteen mukaan, koska myynneistä ei tule veroseuraamuksia.

Akava ry

Sture Fjäder
puheenjohtajaPasi Sorjonen
pääekonomisti